

Politiek en betekenis: over de politieke fenomenologie van Jan Patočka

Fenomenologische filosofie is al enige tijd bezig met een comeback. Er is een hernieuwde aandacht voor het werk van de grondlegger, Edmund Husserl (1859 – 1938), en (op)volgers als Eugen Fink, Ludwig Landgrebe en de Tsjech Jan Patočka (1907 – 1977). Vooral die laatste biedt een interessante fenomenologie die voortbouwt op het denken van Husserl en Martin Heidegger, maar ook resoluut een eigen koers vaart.

Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Patočka een politieke fenomenologie (of fenomenologische politiek?) die wordt gevormd door de gebeurtenissen van zijn tijd: totalitarisme, nucleaire dreiging en het conflict tussen kapitalisme en communisme. Nu blijkt dat het einde van de Koude Oorlog niet de utopie heeft voortgebracht waar we op hoopten grijpen denkers terug op de ideeën en vragen van Patočka.

Is een leven in waarheid verenigbaar met het postmodernisme? Kan politiek betekenis geven aan ons leven? Wat mogen we wel en niet van wetenschap verwachten? En, wellicht de belangrijkste, welke rol moet filosofie spelen in problematische tijden?

Dennis de Gruijter (1978) is filosoof, auteur en ondernemer. Zijn boek over Jan Patočka - Solidariteit van de Schok – verscheen onlangs bij Uitgeverij ISVW. Hij is docent in het voortgezet onderwijs en verzorgt cursussen Socratisch Leiderschap en Socratisch Onderwijs via zijn onderneming Doen Door Denken.